

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทร ๐-๒๑๔๑-๒๗๕๗, ๕๘
โทรสาร ๐-๒๑๔๓-๙๖๗๖ www.rlpd.moj.go.th

ข่าวประชาสัมพันธ์

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ร่วมกับแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย
และสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.)

จัดรับฟังความคิดเห็น เรื่อง “การเข้าถึงความยุติธรรมและบทลงโทษประหารชีวิต”

.....

๑. หัวข้อข่าว

เมื่อวันศุกร์ที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๕.๓๐ น. ณ ห้องประชุมสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ชั้น ๑๙ อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ถ.แจ้งวัฒนะ คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม โดยการแต่งตั้งของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย ร่วมกับแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย และสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.) ได้เชิญอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ พันตำรวจเอก ธีรชัช เศวตน์นันทน์ เป็นวิทยากรในหัวข้อ “นโยบายและแนวทางการเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศไทย” ในการรับฟังความคิดเห็น เรื่อง “การเข้าถึงความยุติธรรมและบทลงโทษประหารชีวิต” โดยผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้แทนในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่ ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม นักวิชาการ ครอบครัวผู้เสียหายจากคดีอาชญากรรม และประชาชนผู้สนใจทั่วไป ประมาณ ๓๕ คน

๒. สาระของข่าว

การจัดรับฟังความคิดเห็น เรื่อง “การเข้าถึงความยุติธรรมและบทลงโทษประหารชีวิต” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดพื้นที่ในการถกเถียงแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ปัญหาอุปสรรค เกี่ยวกับการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้เสียหายและบทลงโทษประหารชีวิต รวมทั้งเพื่อให้เกิดข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการยุติธรรมในประเด็นเรื่องโทษประหารชีวิตที่เหมาะสมต่อไป

สำหรับอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้เป็นวิทยากรในหัวข้อ “นโยบายและแนวทางการเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศไทย” ซึ่งได้กล่าวใน ๔ ประเด็นสำคัญ คือ

(๑) แนวคิดอาชญาวิทยา ซึ่งในอดีตที่ผ่านมา มี ๒ สำนักคิดที่สำคัญ คือ สำนักคิดดั้งเดิม หรือ คลาสสิก (Classical School) ที่มุ่งเน้นการลงโทษเพื่อการข่มขู่ยับยั้ง ที่เน้น “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” กล่าวคือ ใครกระทำอย่างไร ก็ต้องได้รับผลแห่งการกระทำนั้นของตน เช่น ผู้ที่ฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา ก็สมควรที่จะได้รับโทษให้ตายตกไปตามกัน เหมือนการใช้โทษประหารชีวิต เป็นต้น และสำนักปฏิฐานนิยม (Positive school) ที่เน้นการแก้ไขฟื้นฟู เพื่อเป็นการปรับปรุงและแก้ไขผู้กระทำความผิดโดยการใช้โทษจำคุกเพื่อขัดเกลาลจิตใจ และนิสัยให้กลับคืนคนดีสู่สังคม

(๒) นโยบายกระบวนการยุติธรรม ก็มีแนวคิดอยู่ ๒ ประเภท กล่าวคือ การควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) ที่จะให้อำนาจของรัฐมากในการควบคุมหรือป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมในสังคม โดยจะมีนโยบายที่รวดเร็ว เด็ดขาด เพื่อคุ้มครองสังคม และอีกแนวคิดหนึ่ง คือ คุ้มครองสิทธิ (Due Process) ที่เน้นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญก่อนที่จะมีนโยบายใดนโยบายหนึ่งออกมา

โดยหากเราพิจารณาแล้วสังคมเราควรจะต้องยืนอยู่ตรงจุดไหน ระหว่าง การแก้แค้น กับ การแก้ไข **ฟื้นฟู** เพราะทุกวันนี้คนที่มีฐานะร่ำรวยก็มีกำลังพอที่จะต่อสู้คดีมากกว่าคนจนที่ไม่มีทางต่อสู้คดี และมักจะต้องถูกดำเนินคดีมากกว่าคนรวย หรือนโยบายกระบวนการยุติธรรมเช่นกันว่าจะเน้น **ควบคุมอาชญากรรม** ที่รวดเร็วเด็ดขาด หรือจะเน้นการ **คุ้มครองสิทธิประชาชน**

(๓) **สถานภาพของไทย** ประเทศไทยเป็น ๑ ใน ๕๘ ประเทศที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิตอยู่ ซึ่งประเทศในแถบยุโรป โดยส่วนใหญ่ได้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตแล้วทั้งทางกฎหมายและทางปฏิบัติ ซึ่งเหตุที่มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต เพราะเห็นว่า การประหารชีวิตถือว่าขัดหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานในการมีชีวิตอยู่ ไม่คุ้มค่าและไม่สมเหตุสมผล ทั้งยังเป็นการลงโทษที่โหดร้าย ลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และอาจเป็นการเลือกปฏิบัติกับคนที่มีฐานะยากจนไม่มีทางต่อสู้คดี ดังนั้น ระบบยุติธรรมทางอาญาย่อมมีความเสี่ยงที่จะตัดสินคนผิดพลาดได้เช่นกัน และประเด็นที่สำคัญ คือ โทษประหารชีวิตทำให้อาชญากรรมลดน้อยลงจริงหรือ เพราะต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบระหว่างประเทศอเมริกา ซึ่งใช้โทษประหารชีวิต กับ ประเทศแคนาดา ที่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตแล้ว พบว่า อาชญากรรมในประเทศแคนาดาน้อยกว่าประเทศอเมริกา เช่นเดียวกับการเปรียบเทียบระหว่างประเทศฮ่องกงที่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตแล้ว กับ ประเทศสิงคโปร์ที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิตอยู่ ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยมีสัญญาณบวกในหลายประการ เกี่ยวกับการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิต กล่าวคือ

(๓.๑) การลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย มีความระมัดระวังเป็นอย่างมาก จุดเด่นที่ต่างประเทศไม่มี คือ การสามารถให้ผู้ต้องโทษยื่นถวายฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ หลังจากศาลมีคำพิพากษา

(๓.๒) การยกเลิกโทษประหารชีวิตกับเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี และห้ามใช้การลงโทษประหารชีวิตกับหญิงมีครรภ์อีกด้วย ซึ่งเป็นไปตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

(๓.๓) ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงท่าทีครั้งสำคัญ ในประเด็นยกเลิกโทษประหารชีวิต ซึ่งเดิมเคยแสดงท่าทีคัดค้าน เป็น “งดออกเสียงไปก่อน” ต่อที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยที่ ๖๕

(๓.๔) การประกาศใช้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ ที่จะมีการผลักดัน “กฎหมายที่มีอัตราโทษประหารชีวิตได้เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาให้มีการยกเลิกให้เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต” และจะสานต่อในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ในการ “เปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตให้เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต”

(๔) **แนวทางผลักดัน** เนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนโดยรวม การเลิกโทษประหารชีวิตภายในระยะเวลาที่รวดเร็วคงเป็นไปได้ยาก ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรและขึ้นอยู่กับ **แนวนโยบายของรัฐบาลที่จะเห็นความสำคัญและกล้าตัดสินใจในเชิงนโยบายเหมือนหลายประเทศ** ซึ่งแนวนโยบายที่จะผลักดัน คงหนีไม่พ้น “**แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑**” ที่จะพยายาม “**เปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตให้เข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต**” ซึ่งขณะนี้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล และภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมกันรณรงค์เปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล ให้เป็นไปตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อยกระดับกฎหมายภายในประเทศให้ทัดเทียมกับหลักสิทธิมนุษยชน ต่อไป

